

РОЗДІЛ 7

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.9

СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ В СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Дараган В.В.,
к.ю.н., старший викладач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану наукової розробки проблем протидії злочинам в сфері державних закупівель. Досліджено наукові публікації з питань рівня наукового забезпечення протидії злочинам в сфері державних закупівель в Україні. Виділено перелік питань, які на сьогоднішній день не втратили свою актуальність та потребують подальшої наукової розробки.

Ключові слова: державна закупівля, державні підприємства, економічні злочини, протидія злочинам.

Daragan V.V. / СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НАУЧНОЙ РАЗРАБОТКИ ПРОБЛЕМ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЯМ В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

Статья посвящена исследованию современного состояния научной разработки проблем противодействия преступлениям в сфере государственных закупок. Исследованы научные публикации по вопросам уровня научного обеспечения противодействия преступлениям в сфере государственных закупок в Украине. Выделено перечень вопросов, которые на сегодняшний день не потеряли свою актуальность и требуют дальнейшей научной разработки.

Ключевые слова: государственная закупка, государственные предприятия, экономические преступления, противодействие преступлениям.

Daragan V.V. / CURRENT STATE OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT PROBLEMS COUNTERACTION TO CRIMES IN PUBLIC PROCUREMENT / Dnipropetrovsk state university of internal affairs, Ukraine

At the present stage of development of particular relevance to the issues of improving combating theft of public funds during the procurement of goods, works and services for public funds. The state can not function without well-organized system of public procurement.

Monitoring of public procurement is one of the priorities in the activity of law enforcement agencies today. Funds that involved in this specified area of the state are calculated of hundreds of billions of USD each year, so it's no surprise that it is very attractive to people who are trying different ways to appropriate public funds during such purchases.

This article is dedicated to the exploration of current state of scientific development of problems related with combating crime in public procurement. The purpose of this article is to highlight those opinions and suggestions of scientists to combat crime in public procurement, which to date have not lost their relevance and need further scientific development.

Considered in the article scientific research was done mainly in the context of relations governed by regulatory and legislative acts. Nevertheless some conclusions have not yet lost their relevance and can be used for development of the above issues. Particularly, the following issues have to be done: the introduction of criminal liability for violations in the procurement; introduction of unscrupulous bidders registry; development of methods for determining the amount of material loss for offenses in the field of public procurement; identify measures aimed at exposing the crimes of public procurement; legal regulation of public procurement; developing of the algorithm of action of law enforcement officers with the documentation of crime in public procurement; interaction of local AMC, the State Financial Inspection of Ukraine and law enforcement agencies in identifying and documenting crimes in sphere of public procurement; study and implementation the measures aimed to improving the level of fighting crimes and other abuses in the field of public procurement; definition the ways of committing crimes in the area of public procurement and the features that they indicate.

Key words: public procurement, state enterprises, economic crimes, combating crimes.

На сучасному етапі розвитку країни особливу актуальність набувають питання вдосконалення протидії викраданню державних коштів при проведенні закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти. Державна не може нормально функціонувати без чітко організованої системи державних закупівель.

Контроль за здійсненням державних закупівель є одним із пріоритетних напрямків діяльності правоохоронних органів на сьогоднішній день. Кошти, залучені державою на зазначену сферу, складають сотні мільярдів гривень щороку, тому не дивно, що вона є дуже привабливою для осіб, які різними шляхами намагаються привласнити державні кошти під час проведення таких закупівель.

В Україні деякі аспекти проблем протидії злочинам та правопорушенням у сфері державних закупівель розглядали: А.В. Баб'як, С.Н. Баліна, І.Л. Близнюк, В.І. Василичук, Т.В. Дученко, В.В. Коряк, В.Є. Лук'янчикова, Ю.І.

Півовар, М.Г. Риков, О.Б. Сахарова, Л.П. Скалозуб, В.Р. Сливенко, В.П. Сокірко, О.С. Хмара та ін. [1-8].

Метою статті є виділення тих думок та пропозицій науковців щодо протидії злочинам в сфері державних закупівель, які на сьогоднішній день не втратили свою актуальність та потребують подальшої наукової розробки.

Одними із перших науковців, які почали вивчати проблеми протидії злочинам у сфері державних закупівель були І.Л. Близнюк, О.Б. Сахарова, С.Н. Баліна, В.Є. Лук'янчикова. Зазначеним авторським колективом у 2007 році було видано методичні рекомендації «Запобігання злочинним проявам під час здійснення державних закупівель товарів, робіт та послуг» [2].

Також в 2007 році зазначеною проблематикою почали займатися Л.П. Скалозуб, В.Р. Сливенко, Т.В. Дученко та В.І. Василичук. За результатами їх діяльності було надруковано низку наукових статей та тез доповіді [3; 17-19].

В зазначених методичних рекомендаціях, наукових статтях та тезах доповіді авторами розглянуто деякі проблеми законодавчого забезпечення здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти, а також організаційні засади протидії підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинам у процесі державних закупівель та шляхи вдосконалення зазначеної діяльності.

Зокрема, з метою удосконалення протидії злочинам при здійсненні державних закупівель було запропоновано:

- введення кримінальної відповідальності за порушення при проведенні процедур закупівель [9, с. 219];
 - доопрацювати й надати розпорядникам стандартну тендерну документацію;
 - запровадити реєстр недобросовісних учасників торгів;
 - провести аналіз ринку постачальників та моніторинг цін на ринку;
 - узгодити норми цивільного, адміністративного, господарського процесуального законодавства та інших галузей права із Законом України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти»;
 - розробити методичку визначення суми матеріальних збитків за правопорушеннями у сфері державних закупівель [3, с. 76];
 - покращити оперативне перекриття основних розпорядників бюджетних коштів;
 - організувати якісне та всебічне відпрацювання розпорядників бюджетних коштів;
 - із залученням територіальних підрозділів Антимонопольного комітету та контрольно-ревізійної служби здійснити перевірки з питань дотримання порядку проведення держзакупівель, насамперед, на значні суми;
 - урахуваючи поширення «практики» отримання розпорядниками коштів та головами тендерних комітетів хабарів («відкатів») за виділення бюджетних коштів, визначення «свого» переможця в тендері або закупівлі товарів, робіт і послуг без проведення тендера, вжити заходів щодо розкриття банківської таємниці та встановлення всього ланцюга руху бюджетних і державних коштів, схем виведення їх у тіньовий обіг та переведення в готівку з подальшим використанням як «відкату» зазначеним службовим особам [10, с. 90];
 - запровадити електронні державні закупівлі;
 - увести поняття національного виробника;
 - увести правоохоронні органи до переліку органів державного регулювання та контролю у сфері закупівель;
 - забезпечити подальший розвиток системи контролю в сфері державних закупівель, розвиток внутрішнього та зовнішнього аудиту та перевірок по виявленню та попередженню корупції;
 - продовжувати розробку положення про конфлікт інтересів в Законі про держзакупівлі та інших відповідних законодавчих актів. Створити механізм запобігання та виявлення конфлікту інтересів у сфері державних закупівель;
 - забезпечити систему недопуску до тендеру, яка має функціонувати в повному обсязі;
 - розробити вимоги по боротьбі з корупцією і кодекси етики частинами тендерної документації [11, с. 216-217].
- Також запропоновано заходи для викриття злочинів під час проведення тендерів, а саме:
- проаналізувати інформацію щодо тендерів;
 - вивчити тендерну документацію учасників торгів із зверненням особливої уваги на переможців торгів, що надали неповний (недостатній для висновків) перелік необхідних для участі в тендері документів порівняно з іншими учасниками, які брали участь у тендері;
 - опитати службових осіб підприємств і організацій, що програли тендер, з питань порушень, які були допущені під час його проведення з боку службових осіб підприємств-замовників (членів тендерного комітету), залучення

до участі в торгах «своїх» фірм, а також можливих перевитрат бюджетних коштів (у випадку проведення закупівлі за державні кошти), перерахованих на адресу переможців, які пропонують товари, роботи, послуги за ціною, що значно вище за середньоринкову;

- у разі проведення тендера із закупівлі товарно-матеріальних цінностей, устаткування – визначити, за допомогою відповідних фахівців, ступінь придатності до використання або експлуатації цих товарно-матеріальних цінностей (устаткування), які надійшли від переможців тендера; перевірити законність їх оприбуткування і списання; перевірити паспортну документацію (якщо це устаткування) [10, с. 88-89];

- здійснити зустрічні перевірки переможців тендерів за фактами законності придбання ними товарно-матеріальних цінностей для реалізації замовникам з метою виявлення можливих фактів їх фіктивного підприємництва й розкрадання бюджетних коштів;

- перевірити достовірність та повноту виконаних робіт і послуг переможцями тендерів [2].

Виділено низку факторів, які детермінують корумповані форми і злочини, які вчиняються у сфері державних закупівель, такими є [11, с. 215-217]:

- економічні фактори корумпованої злочинності. Серед основних економічних стимулів корупції особливу роль виконує нестабільність у країні, яка проявляється, насамперед, у неконтрольованих інфляційних стрибках, які провокують чиновника шукати будь-які джерела збагачення. Наприклад, хабарництво пов'язане з економічною кризою, нестабільністю грошово-фінансової системи, слабкістю державних інститутів, правовим нігілізмом, змінами в соціальній структурі суспільства тощо;

- політичні фактори корумпованої злочинності. Відсутність ефективного політичного механізму, який забезпечує швидке позбавлення повноважень державних і муніципальних чиновників, які себе скомпрометували в очах населення своїми діями;

- психологічні фактори корумпованої злочинності. Багатовікові традиції хабарництва на державній службі; традиційно низький рівень солідарності населення з нормами про відповідальність за підкуп; деяка гіперболізація в громадській свідомості (в основному під впливом засобів масової інформації) тотальної корумпованості державного апарату;

- вкрай низький рівень фактичного розкриття злочинів, який створює об'єктивні передумови для сприйняття можливості бути притягнутим до кримінальної відповідальності як дуже малий.

Окрім того, авторським колективом у складі Л.П. Скалuzuба, В.І. Василичука, В.Р. Сливенко, Т.В. Дученко було підготовлено методичні рекомендації «Запобігання злочинним проявам під час здійснення закупівель товарів, робіт та послуг», а також «Методика визначення суми завданих замовниками збитків у разі недотримання ними вимог чинного законодавства під час здійснення закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти» [4; 12]. Зокрема, у перших методичних рекомендаціях розглянуто: законодавче регулювання проведення закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти; типові правопорушення у процесі організації та проведення тендерів (торгів) із закупівлі товарів, робіт, послуг; найбільш поширені способи вчинення злочинів у сфері здійснення державних закупівель; найпоширеніші правопорушення при застосуванні процедури відкритих торгів; процедура ознайомлення співробітників ДСБЕЗ МВС України з документами, які використовуються у процесі організації та проведення тендера (торгів); викриття підставних осіб, які не відповідають кваліфікаційним вимогам проведення тендера та умовам тендерної документації; суб'єкти правопорушень та заходи правової відповідальності.

В інших методичних рекомендаціях надано методичку визначення суми завданих замовниками збитків у разі не-

дотримання ними вимог чинного законодавства під час здійснення закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти, а саме у наступних випадках: внаслідок непровадження процедур; внаслідок поділу предмету закупівлі; внаслідок порушення процедур, в тому числі при оцінці тендерних пропозицій; внаслідок порушень при виконанні договору [12, с. 217-220].

Окремі аспекти протидії злочинам у сфері державних закупівель розглядалися також в дослідженнях А.В. Баб'яка [1], М.Г. Рикова [7; 13], П.Г. Марченка [14] та Ю.І. Пивовара [6].

Зокрема А.В. Баб'яком було розглянуто питання документування фактів завищення вартості товарів, робіт та послуг, що закуповуються, в результаті проведеного дослідження, було виділено алгоритм дій оперативного працівника у процесі документування, а саме оперативний працівник повинен [1, с. 170-172]: визначити правила формування, розподілу та використання бюджетних коштів, їх цільове призначення в конкретній бюджетній установі; визначити місцезнаходження та зафіксувати документи, що було складено під час закупівлі; провести опитування працівників тих суб'єктів підприємницької діяльності, які згідно з документами брали участь у тендері з метою фіксації факту їх участі у проведеному тендері; при виявленні суб'єктів, яким було відмовлено в участі у тендері, опитати осіб – працівників СПД з метою фіксації офіційних підстав та визначення мотиву рішення; встановити осіб, які були відповідальні за процедуру закупівлі з боку розпорядника; провести установочні оперативно-розшукові заходи стосовно посадової особи розпорядника коштів для встановлення його зв'язків зі службовими особами підприємства, які проводили тендер, та тими, що були допущені до участі в ньому; провести опитування технічних працівників СПД, що виграв тендер; на підставі зафіксованих документів (шляхом економічного аналізу) порівняти ціни та якість отриманого товару з тим, що пропонувався іншим учасникам тендеру; вирішити питання щодо проведення попереднього дослідження зразків підписів посадової особи на документах; отримати та зафіксувати документи, які підтверджують службове повноваження особи щодо її розпорядження бюджетними коштами; встановити місцезнаходження та зафіксувати документи, в яких відображені відомості про проведення інших (попередніх) тендерів з метою проведення економічного аналізу їх доцільності та визначення інших епізодів злочинної діяльності; у випадку, коли предметом угоди був певний товар, перевірити його місцезнаходження та наявність; у випадку, коли предметом угоди були послуги чи робота, перевірити їх виконання; вивчити акти попередніх ревізій, що проводилися на об'єкті розпорядника бюджетних коштів; залучити до процесу документування осіб, які мають спеціальні знання, для проведення попередніх досліджень.

М.Г. Риковим проведено аналіз типових правопорушень у сфері державних закупівель, на основі якого було зроблено висновок, що останні можуть містити ознаки суспільно небезпечних діянь, визначених ст.ст. 210, 358 та 364 КК України. Також було виділено основних суб'єктів злочинів, які вчиняються у процесі організації та проведення державних закупівель, а саме це: замовники торгів, учасники тендерів та службові особи державних органів, на яких покладено обов'язок здійснювати нагляд та контроль за дотриманням законності у сфері здійснення державних закупівель [7, с. 28-29].

П.Г. Марченком було розглянуто питання взаємодії територіальних органів АМК з правоохоронними органами у процедурах закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти, було виділено форми махінацій з завищення цінкових пропозицій: ротація пропозицій цін або чергування вигравшу тендера; додаткові пропозиції («захисні» чи «тіньові»); розподіл тендерів та виплати [14, с. 99-101].

Окрім того, П.Г. Марченком надано ознаки схем необґрунтованого завищення цін та інших зловживань у сфері державних закупівель, а саме [14, с. 101-103]: відносно однакова кількість укладених контрактів (включаючи субпідряди) серед учасників торгів протягом певного періоду часу; відносно однаковий вартісний обсяг робіт серед учасників протягом певного періоду часу; постійний розподіл тендерів серед учасників торгів; постійне ранжирування пропозицій цін, наприклад, коли ціни двох учасників торгів завжди близькі; визначені учасники торгів завжди виграють тендери у тих самих географічних зонах чи по тих самих видах товару; суб'єкти господарювання часто беруть участь у торгах, але ніколи їх не виграють у відповідних географічних зонах; ідентичні пропозиції цін чи ідентичні ціни на певні цінкові пропозиції, де звичайно можна очікувати розкид цін; запропоновані ціни значно перевищують очікувані замовником ціни чи оцінки ціни, що існує на ринках. Має місце значна різниця між високими і низькими запропонованими цінами; пропозиції високих цін групуються і відрізняються незначно; відсутність оцінки чи робочої таблиці для калькуляції ціни, що пропонується учасником (чи її неповного), в учасника торгів, що програв тендер; укладання субпідрядів між переможцем торгів та іншими учасниками, що пропонували високі ціни чи зовсім не надавали цінкових пропозицій; покупка матеріалів чи оренда устаткування переможцем у учасників торгів; спостерігається зниження вартості в тендерних пропозиціях, коли новий чи рідкий учасник торгів виражає свій інтерес до них або надає пропозиції на тендер; відмова суб'єктів господарювання, що отримали та ознайомились з тендерною документацією, брати участь в тендері; менше, ніж звичайно, конкурентів надають тендерні пропозиції; один учасник торгів надає замовнику не тільки свої власні тендерні пропозиції, але і пропозиції своїх конкурентів; місцеві конкуренти регулярно надають більш високі пропозиції цін за доставку в прилегли райони, чим за доставку у віддалені райони; будь-яка погіршеність у зовнішньому вигляді однієї чи декількох пропозицій цін; два чи більше учасників торгів пов'язані відносинами контролю.

Ю. І. Пивовар з метою покращення рівня боротьби зі злочинами та іншими зловживаннями в сфері державних закупівель пропонує взяти наступні заходи [6]:

доповнити Кримінальний кодекс України, відповідно до міжнародних стандартів, поняттями «активного» і «пасивного» хабарництва. Зокрема, слід уточнити елементи хабарництва за посередництвом третьої особи, розмежувати правопорушення, пов'язані з пропозицією і вимаганням хабара, криміналізувати («торгівлю впливом»);

гармонізувати поняття «посадова особа», «службова особа» як у Кримінальному кодексі України, Кодексі України про адміністративні правопорушення, законах України «Про корупцію», «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», так і в інших законодавчих актах. З одного боку, в кримінальному законодавстві необхідно передбачити таку категорію суб'єктів відповідальності, як «посадові особи», у зв'язку з чим розмежувати злочини на «посадові злочини» та «службові злочини», з іншого, – в адміністративному законодавстві – ввести категорію «службові особи». Дане питання також необхідно вирішити, урегулювавши та узгодивши норми суміжних законодавчих актів;

проаналізувати і внести зміни в існуючі нормативні документи, що регулюють державні закупівлі, щодо доцільного обмеження доцільності у прийнятті рішень посадовими особами закупівельних організацій по процедурах добору. Гарантувати, що до критеріїв відповідності для участі у державних закупівлях будуть включати відсутність судимості за корупційні злочини. За умови забезпечення юридичного захисту чесної конкуренції – розглянути можливість створення і ведення бази даних компаній, що були засуджені за корупцію в системі державних за-

купівель в Україні або за кордоном, у рамках підтримки згаданих обмежувальних критеріїв. Необхідність полягає у створенні належної міжвідомчої інформаційної системи для забезпечення якісної взаємодії, обміну інформацією з інформаційними системами правоохоронних і контрольних-ревізійних органів;

включити до планів спільних заходів органів ДКРС і органів міліції як на регіональному, так і на місцевому рівнях, що спрямовані на протидію організованій злочинності та корупції, пункти, якими передбачити посилення уваги правоохоронних органів до матеріалів контрольних-ревізійних управлінь (відділів), переданих останніми за результатами ревізій і перевірок підконтрольних установ у сфері державних закупівель з виявленими фактами зловживань та порушень законодавства посадовими і службовими особами.

Зазначені вище наукові розробки було виконано здебільшого в розрізі відносин, що регулювалися нормативно-правовими та законодавчими актами, які на сьогоднішній день вже втратили чинність, зокрема: Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», Постанова КМУ «Про здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти», Постанова КМУ «Про затвердження Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти». Не зважаючи на це, окремі висновки ще й досі не втратили свою актуальність та можуть бути використані для подальшої розробки зазначеної проблематики. Зокрема, заслуговують на увагу наступні питання:

- введення кримінальної відповідальності за порушення при проведенні процедур закупівель;
- запровадження реєстру недобросовісних учасників торгів;
- розроблення методики визначення суми матеріальних збитків за правопорушеннями у сфері державних закупівель;
- визначення заходів, направлених на викриття злочинів в сфері державних закупівель;
- законодавчого регулювання проведення державних закупівель;
- розробки алгоритму дій оперативного працівника у процесі документування злочинів в сфері державних закупівель;
- взаємодії територіальних органів АМКУ, Державної фінансової інспекції України з правоохоронними органами під час виявлення та документування злочинів в сфері державних закупівель;
- вивчення та запровадження заходів, направлених на покращення рівня боротьби зі злочинами та іншими зловживаннями в сфері державних закупівель;
- визначення способів вчинення злочинів у сфері здійснення державних закупівель та ознак, які на них вказують.

Що стосується останніх наукових досліджень у вказаній сфері, треба зазначити, що у 2012 році колективом авторів було видано збірку методичних рекомендацій з протидії злочинам у сфері економіки. У зазначених методичних рекомендаціях окремо висвітлено «Методичні рекомендації щодо запобігання злочинним проявам під час здійснення державних закупівель», в яких розглянуто наступні питання: загальні засади здійснення державних закупівель; використання підрозділами ДСБЕЗ можливостей загальнодержавної інформаційної системи з питань

державних закупівель; алгоритм дій працівників ДСБЕЗ при організації оперативного супроводження державних закупівель [5].

Окрім того, 22 березня 2012 року відбувся захист дисертації Коряка В.В. на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за суміжною темою «Протидія хабарництва у сфері державних закупівель оперативними підрозділами МВС».

У зазначеній дисертації Коряком В.В. розглянуто наступні питання: історико-правова зумовленість протидії хабарництва та шляхи її удосконалення; сутність державних закупівель та особливості їх правового регулювання; суб'єкти державної протидії хабарництва у сфері державних закупівель їх права та повноваження; планування оперативно-розшукової діяльності щодо виявлення та документування хабарництва у сфері державних закупівель; взаємодія оперативних підрозділів з органами досудового слідства та оперативне супроводження кримінальних справ; оперативний пошук та процесуальне закріплення хабарництва; тактика документування злочинних дій осіб, які одержують хабар; негласні форми документування хабарництва з використанням оперативно-технічних заходів [15].

Однак, 20 листопада 2012 року набув чинності новий Кримінальний процесуальний кодекс України, прийняття якого спричинило зміни й в оперативно-розшуковому законодавстві, у зв'язку із цим багато положень розглянутих у вище зазначеному дисертаційному дослідженні втратили свою актуальність.

Окрім того, у січні 2013 року відбувся захист дисертації Сливенка В.Р. на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за темою «Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель» [16].

У зазначеній дисертації Сливенком В.Р. розглянуто наступні питання: генезис українського законодавства у сфері державних закупівель та система заходів їх удосконалення; оперативно-розшукова характеристика злочинів у сфері державних закупівель; завдання та повноваження підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову протидію злочинам у сфері державних закупівель; розстановка сил та засобів у процесі оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель; взаємодія оперативних підрозділів з органами Державного казначейства України в процесі протидії злочинам у сфері державних закупівель; виявлення злочинів під час здійснення державних закупівель; документування злочинів під час здійснення державних закупівель.

Однак, зважаючи на те, що момент подачі дисертації до захисту, МВС України ще не було затверджено інструкції з оперативно-розшукової роботи деякі з положень дисертації В.Р. Сливенко не у повній мірі відповідають вимогам сьогодення.

Що стосується досліджень, які було проведено після реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні, слід акцентувати увагу на дисертації Нагачевського С.В., яку присвячено питанням оперативно-розшукового виявлення та документування злочинів, вчинених службовими особами у сфері державних закупівель [17].

Незважаючи на певну кількість публікацій, а також враховуючи останні зміни, що відбулися в законодавстві з даної проблематики, питання протидії зловживанням у сфері державних закупівель потребують додаткового розгляду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Попередження та розкриття злочинів, пов'язаних з порушенням бюджетного законодавства : [навч. посібник] / В. Л. Ортинський, В. П. Захаров, В. А. Некрасов, А. В. Баб'як. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, «Атлас», 2009. – 199 с.
2. Запобігання злочинним проявам під час здійснення державних закупівель товарів, робіт та послуг : метод. рек. / [Близнюк І. Л., Сахарова О. Б., Баліна С. Н., Лук'янчикова В. Є.]. – К. : Держ. наук.-дослід. ін-т МВС України, 2007. – 38 с.
3. Скалозуб Л. П. Протидія правопорушенням при здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти / Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук // Митна справа : Науково-аналітичний журнал з питань митної справи та зовнішньоекономічної діяльності / ОНЮА; ТзОВ «Митна газета». – Львів, 2007. – № 5. – С. 72-76.

4. Збірник методичних рекомендацій з викриття та документування злочинів у бюджетній сфері : [методичні рекомендації] / Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук, В. Р. Сливенко – К. : МВС України : 2009. – 427 с.
5. Протидія злочинам у сфері економіки [Текст] : метод. рек. [Скалозуб Л. П., Коряк В. В., Сливенко В. Р., Василичук В. І., Алексійчук М. М.] за заг. ред. О. М. Джузи. – К., 2012. – 288 с.
6. Пивовар Ю. І. Взаємодія органів міліції і органів фінансового контролю у протидії зловживанням і корупційним явищам у сфері державних закупівель / Ю. І. Пивовар // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) – 2007. – № 15. – С. 77-88.
7. Риков М. Г. Організаційні засади протидії підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинних проявів при здійсненні державних закупівель / М. Г. Риков, В. Р. Сливенко // Організація інформаційно-аналітичної роботи підрозділів ДСБЕЗ МВС України у протидії економічним злочинам: доповіді провідних вчених, представників громадськості, державних службовців та працівників підрозділів ДСБЕЗ на міжвідомчому семінарі-нараді / Відп. ред. Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук, В. Д. Сапсай – К., 2009 – С. 27-36.
8. Протидія підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинам під час проведення державних закупівель на підприємствах залізничного транспорту. / [В. В. Коряк, В. Р. Сливенко, В. І. Василичук, В. П. Сокирко, В. В. Дараган]; за заг. ред. О. М. Джузи. – К., 2011. – 94 с.
9. Скалозуб Л. П. Деякі проблеми законодавчого забезпечення при здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти / Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2007. – № 16. – С. 212-220.
10. Скалозуб Л. П. Організаційні засади протидії підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинам у процесі державних закупівель / Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук, В. Р. Сливенко // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 5. – С. 83-90.
11. Сливенко В. Р. Шляхи удосконалення протидії злочинам при здійсненні державних закупівель / В. Р. Сливенко, В. І. Василичук // Правове, організаційне та методичне забезпечення діяльності підрозділів ДСБЕЗ: тези доповідей та повідомлень учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції 10 червня 2011 р. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – С. 215-217.
12. Збірник методичних рекомендацій з документування та викриття злочинів у пріоритетних напрямках та галузях економіки. Ч. 3 / Упоряд. : Т. В. Дученко / За ред. Л. П. Скалозуба, О. М. Джузи. – К. : ДП «Друкарня МВС України», 2008. – 468 с.
13. Риков М. Г. Протидія злочинам під час здійснення державних закупівель / М. Г. Риков // Науковий вісник національної академії внутрішніх справ. – Ч. 2. – К. : НАВС, 2010 – № 2 – С. 224-229.
14. Марченко П. Г. Про взаємодію територіальних органів АМК з правоохоронними органами у процедурах закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти / П. Г. Марченко // Матеріали семінару-наради з протидії злочинам у бюджетній сфері (26-27 березня 2009 року). – 2009. – С. 98-103.
15. Коряк В. В. Протидія хабарництву у сфері державних закупівель оперативними підрозділами МВС : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.09 «кримінальний процес та криміналістик; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / В. В. Коряк : НАВС. – К., 2012. – 19 с.
16. Сливенко В. Р. Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «кримінальний процес та криміналістик; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / В. Р. Сливенко : НАВС. – К., 2013. – 20 с.
17. Нагачевський С. В. Оперативно-розшукове виявлення та документування злочинів, вчинених службовими особами у сфері державних закупівель : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «кримінальний процес та криміналістик; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / С. В. Нагачевський : ЛьвДУВС. – Львів, 2013. – 20 с.

УДК 343.985;343.592

ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Жерж Н.А.,
асистент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики, аспірант
Симоненко Т.В.,
студентка бакалаврату юридичного факультету
Національний університет державної податкової служби України

У статті досліджуються особливості розкриття та розслідування злочинів у сфері забезпечення громадського порядку. Авторами надано тлумачення поняття «громадський порядок», розкриваються та аналізуються організація охорони громадського порядку та першочергові слідчі дії при розслідуванні злочинів зазначеної категорії, проблеми правового і криміналістичного забезпечення розслідування даних злочинів та діяльності правоохоронних органів, які здійснюють розслідування злочинів у сфері забезпечення громадського порядку.

Ключові слова: громадський порядок, методика розслідування злочинів у сфері забезпечення громадського порядку, організація охорони громадського порядку.

Жерж Н.А., Симоненко Т.В. / ПРОБЛЕМЫ РАССЛЕДОВАНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ В СФЕРЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА / Национальный университет государственной налоговой службы Украины, Украина

В статье исследуются особенности раскрытия и расследования преступлений в сфере обеспечения общественного порядка. Авторами предоставлено толкование понятия «общественный порядок», раскрываются и анализируются организация охраны общественного порядка и первоочередные следственные действия при расследовании преступлений указанной категории, проблемы правового и криминалистического обеспечения расследования данных преступлений и деятельности правоохранительных органов, осуществляющих расследование преступлений в сфере обеспечения общественного порядка.

Ключевые слова: общественный порядок, методика расследования преступлений в сфере обеспечения общественного порядка, организация охраны общественного порядка.

Zherzh N.A., Symonenko T.V. / PROBLEMS IN THE INVESTIGATION OF CRIMES ENSURE PUBLIC ORDER / National University of State Tax Service of Ukraine, Ukraine

This paper investigates the features of detection and investigation of crimes in the sphere of public order. The authors have provided interpretation of public order as reported and analyzed the organization of public order and urgent investigative actions in the investigation of crimes of this category, legal problems and providing forensic investigation of such crimes and law enforcement agencies engaged in the investigation of crimes in the sphere of public order.